

МОВОЗНАВСТВО. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

УДК 81'373.46:61] = 030.111 = 161.2

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/65-3-19>

Олена ПАНЧЕНКО,

orcid.org/0000-0003-2217-5613

*доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри перекладу*

*Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара
(Дніпро, Україна) epanchenko2017@gmail.com*

Анастасія НІКІТІНА,

orcid.org/0009-0000-3961-2782

магістрант кафедри перекладу

*Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара
(Дніпро, Україна) epanchenko2017@gmail.com*

ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКОЇ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ УКРАЇНСЬКОЮ

У статті проаналізовано особливості побудови та перекладу 500 англійських медичних термінів. Найрепрезентованішою групою термінів виявилися іменники (78,7%), прикметники становили значно меншу частку (16,7%). Найменшою групою виявились дієслова (4,6%). Найбільше термінів походять з грецької та латини (67,6%), дещо менше – власне англійські слова (31,2%). Наявний також незначний (1,2%) відсоток запозичень з інших сучасних мов. Додатковим джерелом поповнення термінологійного складу медичної мови є гніздові терміни (6,4%), з яких 12% є гніздовими для численних епонімів. Найбільша кількість одиниць перекладена транскрибуванням, типовим для галузі, котра спирається на загальнозрозумілі корені (56,5%). Наступні – перекладні терміни, що походять від власне англійських слів і позначають зрозумілі поняття майже неможливо описати однослівно засобами української мови (33,2%). Найменше питома українських термінів-відповідників, оскільки це терміни на позначення анатомічних явищ, частин тіла тощо (10,3%). Серед транскрибованих та перекладних термінів було виокремлено розширені чи пояснені за допомогою перекладу іншим способом (9%). Найпродуктивнішими способами перекладу виявились префіксально-суфіксальний (37%), синтаксичний (21%) та суфіксальний (17,2%) способи і запозичення (10,2%). На безафіксний та префіксальний способи, а також аббревіацію та словоскладання загалом припало лише 4,6%. Складні до розуміння терміни доповнюються перекладними варіантами. Іменники та дієслова, що позначають наявні в усіх культурах та, відповідно, мовах явища, представлені питома українськими відповідниками. Тут частка уточнень найменша. Загальніші терміни подані спочатку в перекладному варіанті, навіть якщо транскрибований відоміший, а складні конкретні терміни, відповідно, надано без уточнень.

Ключові слова: *медичний термін, переклад, походження, питомі слова, запозичення.*

Olena PANCHENKO,

orcid.org/0000-0003-2217-5613

*Doctor of Sciences (Philology), Professor,
Head of the Department of Translation*

*Oles Honchar Dnipro National University
(Dnipro, Ukraine) epanchenko2017@gmail.com*

Anastasiya NIKITINA,

orcid.org/0009-0000-3961-2782

*Master Student of the Department of Translation
Oles Honchar Dnipro National University
(Dnipro, Ukraine) epanchenko2017@gmail.com*

PROBLEMS OF ENGLISH MEDICAL TERMINOLOGY TRANSLATION INTO UKRAINIAN

The article deals with the peculiarities of 500 medical terms in the original and translation. Nouns were the most represented group (78.7%), adjectives made up a much smaller share (16.7%). Verbs were the smallest group (4.6%). As for the sources of replenishment of the dictionary of the medical language, most of the terms come from Greek and Latin (67.6%), somewhat less – actual English words (31.2%). There is also a small (1.2%) percentage of borrowings from other modern languages. An additional source of replenishing the terminological composition of the medical language is nested terms (6.4%), of which 12% are nested for numerous eponyms. The following are translation terms that come from actual English words and denote understandable concepts, which, however, are almost impossible to describe in one word using the Ukrainian language (33.2%). Ukrainian terms are the least specific of the respondents, as they are terms used to designate anatomical phenomena, body parts, etc. Such units are present in every language, but their share in the general vocabulary of medical professional language is small (10.3%). Also, among the transcribed and translated terms, expanded or explained with the help of translation in another way were singled out (9%). Prefix-suffix (37%), syntactic (21%) and suffixal (17.2%) methods and borrowing (10.2%) were the most productive methods of translation. Affixless and prefixed methods, as well as abbreviation and word formation accounted for only 4.6% in total. Difficult to the adjectives of characteristics of phenomena also belong to this group. Nouns and verbs denoting phenomena present in all cultures and, accordingly, languages, are represented by specific Ukrainian counterparts. The only peculiarity of the presentation of the translation in selected material is that more general terms, which, apparently, may be of interest to a less prepared part of the audience, are presented first in the translated version, even if the transcribed version is better known, and complex specific terms, accordingly, are given without clarification.

Key words: medical term, translation, origin, proper words, borrowing.

Постановка проблеми. У сучасному світі стан медицини та забезпечення розвитку медичної галузі є однією з заборук безпечного функціонування суспільства. Міжнародна взаємодія фахівців адаптує медичну галузь до потреб кожної окремої групи населення, оскільки дає змогу спертися на успішні спроби колег, і попереджає про майбутні загрози та способи їм протидіяти. Українське суспільство зараз має особливу потребу розвитку власної медичної мови та її якнайшвидшого приєднання до взаємодії. Ця потреба зумовлена не лише зовнішніми обставинами, а й тим, що української лексики, яка давала би змогу повно, точно й конкретно оперувати медичною інформацією, недостатньо через застарілість, недосконалість або брак лексикографічних джерел. Тому дослідження, присвячені стану сучасної англійської медичної мови та пошукові точок перетину з українським медичним словниковим складом, є актуальними та доречними.

Аналіз досліджень. Протягом ХХ–ХХІ ст. питання фахових мов вивчали такі мовознавці, як О. Вюстер, з учення якого постала наука про фахові мови, Празький лінгвістичний гурток, що дав цьому явищу назву, Г. Флюк, Т. Рольке, Л. Гоффман, В. Шмідт, Р. Теммерман, М. Т. Кабре, П. Вайзенгофер, А. Рей, Г. Сагер, Ч. Бріффа, Д. Сагедер, Г. Бастуркмен та К. Елдер та ін. Серед тих, хто розробляв питання встановлення принципів роботи з медичною лексикою та укладення словників на теренах сучасного мовознавства, такі науковці, як Т. Кияк, А. Д'яков та З. Куделько, Л. Симоненко, Ю. Дев'ятко, Л. Білозерська, В. Карабан, О. Орешко, Н. Місник, Л. Філюк, О. Тараненко,

Г. Дидик-Меуш, І. Заліпська, М. Зарицький та інші. Ці надбання особливо важливі зараз, адже саме вони відбивають об'єктивний стан української медичної термінології як такої й у взаємодії з англійською мовою.

Мета статті – з'ясувати особливості перекладу англійських медичних термінів та визначити найефективніші способи роботи з іншомовною медичною термінологією.

Виклад основного матеріалу. Матеріалом цієї розвідки є 500 медичних термінів, відібраних зі словників (Литвиненко, 2010; Гудзь, 2020). Під час дослідження застосовувались селективний та контрастивний методи аналізу. Для роботи з матеріалом послуговувалися класифікацією термінів М. Кабре (Кабре, 1992) та описом способів перекладу термінів Ю. Дев'ятко й Л. Симоненко (Дев'ятко, 2021; Симоненко, 2006). Загалом одиниці з вибірки було проаналізовано за такими основними ознаками: спосіб перекладу та відповідність термінотвірних формул у мові-джерелі та мові перекладу; транскрибування, переклад чи надання питомо українського варіанту для перекладу англійського терміну й кореляція таких рішень з певною ознакою одиниць у вибірці.

Основні закономірності, про які йдеться в більшості праць із теорії роботи з медичною термінологією, справедливі для дібраного матеріалу. Так, частки, що припадають на певні частини мови, значно відрізняються від того співвідношення, яке є звичним у загальнонавчальній мові. Найрепрезентованішою групою виявились іменники: це 394 одиниць від загальної кількості або 78,7% від загальної кількості, причому 2 з них можуть також виступати

дієсловами. Наступними за кількістю наявних у вибірці одиниць є прикметники – 83 одиниці або 16,7%. Прикметники називають характеристики хвороб/станів та речовин. Найменш репрезентованою групою є дієслова, що описують перебіг процесів та дії фахівців. На цю категорію припадає 23 одиниці або 4,6%. Така ситуація пояснюється тим, що медицина, як і більшість наук, має потребу в називанні передовсім явищ (процесів в організмі або захворювань та способів їх лікування). Унікальні для медичної галузі іменники, як правило, теж походять від іменників на позначення явища, яке ці прикметники описують, наприклад, *exfoliating* (такий, що злущує, відшаровує) від *exfoliation* (злущення). Дієслова, які позначають не ексклюзивні для медицини процеси, медики запозичують із загальнонавчаної мови, меншою мірою – із суміжних наук. Деякі дієслова, як і прикметники, походять від іменників, наприклад, *graft* – цей термін позначає як сам зубний трансплантат, так і процес його встановлення.

Іншою особливістю медичної термінології, що зумовлює переважання іменників у словниковому складі цієї субмови, є те, що розподіл, про який говорить М. Кабре, в медицині має інакший вигляд: логічна категорія «процеси» та класифікаційна, що позначається дієсловами, тут перетинаються досить мало, адже процес поміщують у компактний називний термін, розшифрування якого описує всі потрібні фахівцеві особливості, наприклад, «холедохоліт – наявність каменів у загальній жовчній протоці, виражена болем у верхній правій частині живота. Як правило, характер болю й час нападів відрізняється для кожного окремого пацієнта» (Кабре, 1992). Дієсловами ж позначають лише перебіг процесів, наприклад, «*decau* – розкладатися, гнити» (Гудзь, 2020). Якщо дотримуватися такого погляду на проблему визначення групи, до якої слід уналежнити той чи той термін, наша вибірка демонструє стовідсоткову відповідність між частиною мови та групою явищ: 392 явища, 83 властивості та 23 процеси. 2 терміни можуть бути як явищами, так і процесами.

Що ж стосується походження, найбільш частотними є одиниці, що мають латинські чи грецькі корені. Це 338 одиниць, або 67,6%. Наступною є власне англійська лексика, 156 одиниць або 31,2%. Проте варто зазначити, що навіть слова, використовувані в сучасній англійській як незапозичена лексика, багато де спираються на грецькі чи латинські афікси. Також наявні поодинокі запозичення з інших мов, 1,2% а саме з французької (3 одиниці), італійської (1 одиниця), карибської (1 одиниця) та африкаанс (1 одиниця).

Окремо слід назвати терміни-епоніми, що трапилися у цьому дослідженні, за рахунок яких сучасна медицина поповнює термінологійний склад. У нашій вибірці таких термінів два: це назва стану, *Wasserman-fast*, властивість, що називає характерні для хвороби Джексона ознаки, *Jacksonian*. Проте наявні також гніздові терміни, що самі собою не є епонімами, але можуть ними бути в поєднанні з іменами дослідників. Це такі загальні терміни як *test* – проба, *phenomenon* – контекст, *симптом*, *syndrome* – синдром, *method* – метод тощо. Так, *test* є гніздом для більш ніж 70 термінів, і 50 з них є епонімами, наприклад, проба Семюелза. Явище гніздових термінів є другим джерелом поповнення словникового фонду медичної мови. В нашому дослідженні гніздових термінів 32 одиниці – це 6,4% від загальної кількості без урахування власне їхніх похідних.

Переклад термінів, поданий у словнику А. Гудзь, проаналізовано за двома критеріями: це а) співвідношення транскрибованих термінів, перекладених з англійської та адаптованих, а також питома українських слів-відповідників англійським та б) спосіб термінотворення та його збіг чи незбіг у мові-джерелі та мові перекладу. Транскрибованих термінів у вибірці 282 одиниць або 56,5%. 166 одиниць перекладено та у разі необхідності уточнено. Це 33,2%. Питома українські терміни становить лише 51 одиниця або 10,3%. Транскрибування зазвичай описує різновиди хвороб, станів, обладнання та способів втручання, містить чимало запозичень з латини та грецької. Альтернативний, перекладний, варіант надано лише до 21 транскрибованого слова, що становить 4,2% від загальної кількості одиниць та 7,5% від загальної кількості в категорії «транскрибування». Також до цієї категорії належать слова-запозичення з інших мов, зокрема єдина лакуарна одиниця у вибірці. *Lamziekte* або *lam-siekte* – запозичення з африкаанс, слово на позначення місцевого виду ботулізму, який уражає велику рогату худобу.

Перекладені терміни – здебільшого іменники англійського походження, утворені в мові-джерелі за допомогою осново- чи словоскладання, а також назви хірургічних інструментів. В українській мові компактно відтворити такий термін, якщо власного терміну не існує, складніше: початкові форми слів суміщати не можна, а інтерфікси обмежені. Тому ця категорія часто супроводжується поясненнями чи взагалі перекладається радше виразом, аніж словосполученням. Так, до перекладних термінів надано 10 пояснень та синонімічних рядів. Це 6% від категорії або 2% від усієї

вибірки. Сюди ж, хоча й меншою мірою, належать загальні назви захворювань та перекладні варіанти термінів. Наприклад, *abacterial* – безмікробний та *sterilный*, і лише потім *абактеріальний*. Таких випадків нараховано 14 – 2,8% від загальної кількості. Це, імовірно, пов'язано з тим, що словник А. Гудзь розраховано не лише на фахівців медичної галузі, а й на студентів та перекладачів-немедиків, тобто тієї аудиторії, яка потребуватиме пояснень. Найменшу частку становлять питоми українські слова, дієслова та прості анатомічні терміни, що існують у мові кожного народу, приміром, *arm* – рука та *liver* – печінка. Вони не потребують пояснень та лише зрідка уточнень, наприклад, може бути вказано *arm* позначає руку від плечового суглоба до кінчиків пальців.

Отже, для транскрибованих та перекладних термінів частки, розширені або пояснені за допомогою перекладного варіанту чи транскрибування відповідно, приблизно однакові за обсягом, а разом становлять 9% від загальної кількості досліджених одиниць. Це дає змогу виокремити їх у ще одну умовну категорію, одиниці якої технічно можливо перекласти обома способами і які можна доповнювати перекладом іншого способу залежно від запиту та припустимого зміщення акцентів.

У вибірці представлено усі способи перекладу термінів, описані Ю. Дев'ятко та Л. Симоненко. Зокрема нам трапилися суфіксальний, префіксальний, префіксально-суфіксальний, безафіксний та синтаксичний способи, а також спосіб аббревіації, осново- та словоскладання та запозичення. Найпродуктивнішими виявилися префіксально-суфіксальний (185 одиниць, 37%), синтаксичний (105 одиниць, 21%) та суфіксальний (86 одиниць, 17,2%) способи і запозичення (51 одиниця, 10,2%). Безафіксний спосіб було застосовано лише до 15 одиниць, що становить 3%. Найменш використовуваними стали префіксальний спосіб та аббревіація – 13 одиниць (1,2%) та 1 (0,2%) одиниця відповідно. Осново- та словоскладання також представлено 1 одиницею (0,2%). Решту лексем (43, 10%) було перекладено за допомогою українських відповідників.

Застосування префіксально-суфіксального способу термінотворення як у мові-джерелі, так і під час перекладу, є природним для медичної лексики, оскільки афікси, за рахунок яких і відбувається творення терміну, найчастіше мають латинське або грецьке походження. Префікс у цьому разі виступає як означальна частина, що описує походження чи характер захворювання, процесу тощо. Суфікс указує на те, яким саме є явище за

природою, наприклад, термін *endocarditis*, небезпечне для життя запалення шлуночків та клапанів серця, складається з префікса *endo-*, що буквально означає «внутрішній», кореня *card*, «серце», та суфікса *-itis*, що позначає запальні процеси. Водночас український транслітерований переклад цього слова, *ендокардит*, випускає невластиву українській мові частку суфікса *-is*, залишаючи тільки *-um*.

Наступним за частотністю є синтаксичний спосіб. Значна частка цього методу пояснюється тим, що він репрезентований здебільшого перекладними термінами, що в мові-джерелі утворилися за допомогою осново- або словоскладання англійських слів. Слова, що не мають відповідника ані серед транскрибованих термінів грецького походження, ані серед українських слів і не можуть бути відтворені за допомогою суміщення слів у такий же спосіб, найпростіше та найекономічніше перекладати словосполученнями або виразами з короткими поясненнями. Наприклад, *gallbladder*, складений термін із двох самостійних слів, перекладають словосполученням *жовчний міхур*. Цей же спосіб як допоміжний застосовується під час перекладу термінів грецького або латинського походження – у такому разі перекладний варіант або пояснення надається через кому.

Суфіксальний спосіб цікавий тим, що потребує терміна з досить конкретним коренем. Так, *lipemic*, від *lipemia*, «підвищений вміст жиру в крові», є прикладом творення терміну, корінь якого не потребує префікса-уточнювача. Окремо слід зазначити те, що суфікс не залишається незмінним, так, суфіксальний спосіб, необхідний для надання слову прикметникової характеристики в українській мові, у поєднанні з транскрибуванням оригінального терміна дає результат не *ліпемний*, з єдиним суфіксом *-н*, а *ліпемічний*, де суфіксів уже два, *-іч* та *-н*.

Безафіксний спосіб, тобто відкидання принаймні одного суфікса або префікса, представлений мало, оскільки в афіксах грецького або латинського походження міститься вагома частина значення терміна, і дуже мало одиниць мають самодостатній корінь, який давав би змогу вилучити префікс або суфікс (частіше префікс) без шкоди для значення слова та ускладнення його розуміння. У випадках, коли це можливо, найчастіше вилучають префікси *hypo-* та *hyper-*. Наприклад, уже відомий нам термін *lipemic* має абсолютний синонім *hyperlipemic*, який менш використовуваний у медицині через те, що його громіздкість, на думку деяких фахівців, не виправдана змістовно: *hyper-* означає надмірність, проте наявність над-

лишкового жиру в крові, значна настільки, що її можна відносно легко ідентифікувати, сама собою вказує на перевищення норми і не потребує підкреслення.

Префіксальний спосіб представлений малою кількістю одиниць. Це можна пояснити тим, що більшість слів на позначення процесу або явища, особливо такі, що мають латинські або грецькі афікси, однаково потребуватимуть суфікса-уточнювача, підтвердженням чому є значна кількість одиниць, утворених та перекладених суфіксальним способом. Відповідно до цього серед термінів, сформованих шляхом додавання афіксів-доповнювачів та флексій до основи, належними до префіксального способу можна вважати лише ті, в яких легко ідентифікується флексія або відсутність морфем після кореня. Наприклад, *apoxia*, *аноксія*, відсутність або критична нестача повітря, тяжка форма *гіпоксії*, має всі ознаки терміна, перекладеного префіксальним способом.

Гранично малими є показники абрєвіації та основоскладання. Абрєвіація є досить складним способом термінотворення, оскільки для утворення стійкої асоціації між абрєвіатурою та її розшифруванням потрібен час, особливо якщо термін містить складні для запам'ятовування нефахівцями та студентами елементи або виконує більш ніж одну функцію, наприклад, терміном слугує лише абрєвіатура, а її смислове наповнення є протоколом дій або набором ознак, і під час перекладу необхідно як зберегти впізнаваність відомого оригінального терміну, так і створити змістовний переклад, що мав би можливість закріпитися в мові. Єдина абрєвіатура, наявна у вибірці нашого дослідження – *AIDS*, котра з'явилась порівняно давно і переклад якої добре впізнаваний та легкий для швидкої вимови: *СНІД*. Очевидно, терміни-абрєвіатури репрезентовані гірше через те, що упорядниці та редактори словника, з якого добирався матеріал, зосередилися на базовому наборі термінів на позначення захворювань і станів, поміж яких абрєвіатур дійсно небагато, оскільки традиційним є називання явищ способом, що є загальнозрозумілим та уможливило швидке розуміння навіть незнайомого терміна за умови наявності фахової підготовки.

Одиниця, перекладена способом основоскладання, у вибірці також одна. Це єдина з усіх складених одиниць мови-джерела, передана на перекладі способом із тієї ж категорії, що утворила оригінальний термін. Це властивість: *sickle-shaped*, що означає *серповидний*. Використання основоскладання є природнішим для перекладу такого типу термінів, оскільки застосування сло-

воскладання вимагає двох рівнозначних слів, одне з яких у такому разі перебере на себе функцію прикладки, тоді як для пар слів, де одне очевидно є характеристикою іншого й рівнозначність відсутня, логічніше утворити одне складене слово. З'єднувальною морфемою тут виступає інтерфікс *-o-*.

Частка ж одиниць, перекладених питомо українськими словами, очікувано вирізняється стислістю та строгістю перекладу. Проте деякі іменники супроводжує уточнення або синонімічний ряд. Вочевидь, у такий спосіб продемонстровано всі відтінки значень, що є очевидними для слова в мові-джерелі, тоді як українські слова, навіть використовувані в термінології, де розмиття значення неприпустиме, можуть викликати дещо інші асоціації.

Загалом можна побачити, що усі основні правила роботи з термінологією дотримано: словник орієнтовано на аудиторію, що має базові знання, але не обов'язково є досвідченим фахівцем. Основні терміни перекладено або доповнено перекладними варіантами/синонімічними поняттями мовою перекладу, за необхідності зроблено пояснення. Якщо термін є гніздовим або має декілька дещо різних значень залежно від галузі, це обов'язково вказано. Єдиним недоліком термінологічного словника є подання у словникових статтях про деякі не дуже розповсюджені терміни грецького або латинського походження низки перекладних варіантів і лише потім транскрибування, хоча терміни, що спираються на грецьку та латину, є загальнозрозумілими. В разі достатньої компактності терміну саме транскрибування терміна, що не має українського відповідника, з найбільшою імовірністю є загальнозрозумілим, і ця первинність має відбиватися в поданні матеріалу.

Висновки. Результати показали, що правило про переважання одних частин мови над іншими, нетипове для загальнозрозумілої мови, але очікуване для мови фахової, справедливе і для нашої вибірки. Так, найрепрезентованішою групою виявилися іменники (78,7%), прикметники становили значно меншу частку (16,7%). Найменшою групою виявились дієслова (4,6%). Це пов'язано з тим, що медична наука зацікавлена у створенні компактних, але водночас чітких і змістовних термінів, і процеси та відношення, які логічно належать до відповідних граматичних категорій, називає за допомогою іменників, аби вмістити в одну лексему всі необхідні характеристики. Відповідно до цього принципу слова, позначені певними частинами мови, точно уналежнюються до відповідних категорій і перекладаються за допо-

могою тих самих частин мови. Що ж стосується джерел поповнення словника медичної мови, найбільше термінів походять з грецької та латини (67,6%), дещо менше – власне англійські слова (31,2%). Наявний також незначний (1,2%) відсоток запозичень з інших сучасних мов. Додатковим джерелом поповнення термінологічного складу медичної мови є гніздові терміни (6,4%), з яких 12% є гніздовими для численних епонімів. Дослідивши смисловий аспект перекладу, з'ясували, що найбільша кількість одиниць перекладена транскрибуванням, типовим для галузі, котра спирається на загальнозрозумілі корені (56,5%). Наступні – перекладні терміни, що походять від власне англійських слів і позначають зрозумілі поняття, які, однак, майже неможливо описати однослівно засобами української мови (33,2%). Найменше питома українських термінів-відповідників, оскільки це терміни на позначення анатомічних явищ, частин тіла тощо. Такі одиниці наявні в кожній мові, але в загальному словниковому складі медичної фахової мови їхня частка невелика (10,3%). Також серед транскрибованих та перекладних термінів було виокремлено розширені чи пояснені за допомогою перекладу іншим способом. Застосування цього методу не завжди доречно, проте це досить помітна для

умовної категорія: вона становить 9% від загальної кількості одиниць.

Найпродуктивнішими способами перекладу виявилися префіксально-суфіксальний (37%), синтаксичний (21%) та суфіксальний (17,2%) способи і запозичення (10,2%). На безафіксний та префіксальний способи, а також аббревіацію та словоскладання загалом припало лише 4,6%. Складні до розуміння терміни доповнюються перекладними варіантами, якщо це можливо. Більшість прикметників-характеристик явищ також належить до цієї групи. Наступними є іменники та прикметники з англійської мови, котрі не можна перекласти однослівно через розбіжності граматичних принципів у мовах джерела та перекладу. Деякі з цих перекладів також було доповнено уточненнями або синонімічними рядами. І, нарешті іменники та дієслова, що позначають наявні в усіх культурах та, відповідно, мовах явища, представлені питома українськими відповідниками. Тут частка уточнень найменша. Єдиною особливістю подання перекладу в дібраному матеріалі є те, що загальніші терміни, якими, вочевидь, може зацікавитися менш підготована частина аудиторії, подані спочатку в перекладному варіанті, навіть якщо транскрибований відоміший, а складні конкретні терміни, відповідно, надано без уточнень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дев'ятко Ю. С. Типологія стоматологічної термінології в українській і англійській мовах та її лексикографічне відтворення : дис. канд. філол. наук 14.05.2021. Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. Київ, 2021. 389 с.
2. Литвиненко Н. П., Місник Н. В. Тлумачний словник медичних термінів: рос., лат. та укр. мовами : для лікарів, науковців, студ. мед. навч. закл. Київ; Ірпінь: ВТФ Перун, 2010. 848 с.
3. Новий англо-український та українсько-англійський медичний словник: понад 25 000 термінів. Упорядник Гудзь А. Є.; за редакцією Шевченко Л. І., Шматка В. І., Лося В. В. Київ: Арії, 2020. 480 с.
4. Симоненко Л. О. Біологічна термінологія: формування та функціонування. Навчальний посібник. Ред. Л. В. Туровська. Умань: Софія, 2006. 103 с.
5. Cabré Maria Teresa. Terminology, Theory, Methods, and Applications. Barcelona: John Benjamins. 1992. 248 p.

REFERENCES

1. Deviatko Yu. S. (2021). Typologhiia stomatolohichnoi terminolohii v ukrainskii i anhliiskii movakh ta yii leksykohrafichne vidtvorennia [Typology of stomatological terminology in Ukrainian and English languages and its lexicographic reproduction]: dys. kand. filol. nauk 14.05.2021. Natsionalnyi pedahohichniy universytet imeni M. P. Drahomanova. Kyiv. 389 p. [In Ukrainian].
2. Lytvynenko N. P., Misnyk N. V. (2010). Tlumachnyi slovnyk medychnykh terminiv [Explanatory dictionary of medical terms: Russian, Latin, and Ukrainian languages]: ros., lat. ta ukr. movamy : dlia likariv, naukovtsiv, stud. med. navch. zakl. Kyiv; Irpin: VTF Perun. 848 s. [In Ukrainian].
3. Novyi anhlo-ukrainskyi ta ukrainsko-anhliiskyi medychnyi slovnyk [New English-Ukrainian-Ukrainian-English medical dictionary]: ponad 25 000 terminiv. Uporiadnyk Hudz A. Ye.; za redaktsiieiu Shevchenko L. I., Shmatka V. I., Losia V. V. Kyiv: Arii, 2020. 480 s. [In Ukrainian].
4. Symonenko L. O. (2006). Biolohichna terminolohiia: formuvannia ta funktsionuvannia [Biological terminology: formation and functioning]. Navchalnyi posibnyk. Red. L. V. Turovska. Uman: Sofiia, 103 s. [In Ukrainian].
5. Cabré, Maria Teresa (1992). Terminology, Theory, Methods, and Applications. Barcelona: John Benjamins. 248 p.